

Václav Aulický: z pankrácké pláně do Dejvic

Author: SF / Petr Bým | Published: 30.04.2009

„Už jsem se naprojektoval docela dost,“ konstatuje veterán české architektury a projekce ve své pracovně. Ta je „generačně“ stylově v budově někdejší pankrácké pošty, postavené v sedmdesátých letech, kdy české architektuře vládł brutalismus. „To je docela povedená stavba, zvláště ta část s přepážkovou halou z pohledového železobetonu a s originálním systémem světlíků,“ ukazuje V. Aulický na střechu jinak spíše nenápadné budovy, kde se tyčí řada malých betonových skulptur, které osvětlují provozní dvoranu budovy od architektky Ondrejčíkové.

Stylová či příznačná pro něj osobně je i lokalita, kde on i společnost Spojprojekt, kde pracuje dlouhá léta, sídlí. S Pankrácí byl a dosud je architekt Aulický spojen jakousi pupeční šňůrou. Právě tady jsou velké projekty, na nichž se významnou měrou podílel - například jedna z budov České televize, tzv. „Rohlík“, která ovšem zůstala jen torzem původně plánovaného komplexu, či vzrušenou a emotivní diskusi poznamenaný projekt City. Ten tady podle návrhu architekta Richarda Meiera od roku 2000 postupně buduje společnost ECM a zčásti také společnost ECE/Rodamco. Spojprojekt je generálním projektantem většiny budov tohoto komplexu, takže V. Aulický byl přímým aktérem nekonečných peripetií pankrácké kauzy, která v podobě posudků UNESCO překročila i hranice Česka. „Letos se snad konečně začne stavět i moje labutí píseň - budovy City Deco a City Element jako dostavba areálu Empiria,“ říká už trochu rezignovaně a unaveně V. Aulický, ale vzápětí optimisticky dodává: „A já se konečně začnu věnovat naplno škole!“ Další kapitola kariéry architekta a projektanta Aulického je totiž jakousi syntézou všech těch předchozích a má podobu pedagogickou. Václav Aulický je vedoucím jednoho z ateliérů na pražské fakultě architektury ČVUT. A ke svému učitelskému angažmá přidal ještě velevýznamnou funkci proděkana pro výstavbu nové budovy ČVUT - ta by se v jejím dejvickém areálu měla začít stavět co nevidět.

1, 2, 3

Inovace technické i jiné

„Moc jsem tomu ze začátku nevěřil, ale brzy jsem zjistil, že mám studentům co říct,“ říká Václav Aulický o svém působení na škole. Platí to ve všech ohledech. Dlouholetá praxe, navíc v různých podmínkách, Aulickému přinesla bohaté zkušenosti nejen s architekturou samotnou, ale s jejími širšími souvislostmi ekonomickými, technickými a společensko-politickými.

Jakkoli je dnes kategorizace stylu či rukopisu konkrétního architekta věcí značně obtížnou, v tvorbě V. Aulického lze bez potíží nalézt opakující se a jednotící prvek: důraz na technickou a stavebně konstrukční stránku věci. I Aulický sám sebe řadí („mám-li se vůbec někam řadit“, jak říká) mezi hi-tech architekty: „Vždy mne lákaly technické inovace. Zkoušení nových konstrukčních prvků, technologií i materiálů a především princip, kdy se technické a konstrukční prvky stávají významnou, nebo i rozhodující stránkou architektonického výrazu stavby.“

Taková orientace v současné době koresponduje i se snahou o výstavbu ekologickou, respektive výstavbu udržitelnou, která se hlavně a především opírá právě o hi-tech produkty a postupy. Aulický se v této oblasti angažuje, ale fanatickým věrozvěstem zelené architektury rozhodně není. I tady vnímá širší kontext celého problému: „Je nesporně užitečné, když má vila solární panely a vůbec parametry nízkoenergetické budovy. Proto by stát měl takovou výstavbu podporovat - zatím totiž ekologie a energetické úspory ještě tak úplně

nemají ekonomikou logiku. Ale pokud u takové vily vidíte třilitrový džíp, bazén a obklady stěn z tropického dřeva, pak se oprávněně ptáte, zdali si právě toto zaslouží podporu.“

Stejně střídmě vidí Aulický i problém estetický: „Budova by určitě měla být pěkná i na pohled. Ale nesmí se zapomínat na funkci, na účel stavby. Třeba ta známá vila F. L. Wrighta nad vodopády je skutečně krásná, a proto je také tak slavná. K trvalému rodinnému bydlení ale moc není. Třeba proto, že vodopád masívně hučí a v budově je slyšet všude. A v zimě, kdy mrzne, je dům doslova obalen ledem.“

Společností i zákazníky požadované estetické hodnoty staveb jsou ostatně podle Aulického obsaženy už v konstrukčním a technickém řešení, které je pro něj nedílnou součástí architektonického výrazu. Proto také - nepřekvapivě - ve sporu o Kaplického knihovnu stojí jednoznačně v řadách jejích zastánců. Problematiku (a problémovost) revolučních koncepcí má ostatně osobně zažitou - třeba z procesu přípravy a výstavby žižkovského televizního vysílače. Ten byl v době svého vzniku (osmdesátá léta minulého století) technickou inovací par excellence (jde o ocelo-betonovou spřaženou konstrukci s koncepcí prostorových rámu), která narážela na omezené materiální možnosti tehdejšího stavebního průmyslu. Konečně i zasazení budovy technicistně-minimalistického vzhledu do zástavby z XIX. století bylo počinem nepříliš obvyklým (sám Aulický tehdy prosazoval odlehlejší lokalitu Na Parukářce). Žižkovská věž proto vzbudila a dodnes vzbuzuje mnoho emocí a polemik. V tomto ohledu se historie opakuje - ve zcela jiných kulisách Aulický a Spojprojekt prožívá v podstatě totéž s projektem pankrácké City. Tady je architekt Aulický podepsán pod rekonstrukcí a dostavbou někdejší budovy ČRo, dnes City Tower, a budovy bývalého Motokovu, která byla překřtěna na City Empiria.

4, 5, 6

Tehdy a nyní

„To se nedá vůbec porovnávat,“ tvrdí kategoricky Václav Aulický, když přijde řeč na studia za jeho mládí a dnes. A to přesto, že ve škamnách pražské ČVUT sedával v legendárních šedesátých letech. „Ani ta tehdejší relativní svoboda nám neumožňovala to, co je podle mne pro mladého architekta nejdůležitější: totiž na místě si 'ohmatat' klenoty světové architektury. Osobní poznání v tomto případě nic nemůže nahradit.“ Studium má dnes podle něj zcela jinou kvalitu i jinak: „Celá společnost i samotná škola je otevřená. Nejde jenom o to, že studenti mohou jezdit, kam je to láká, a využívat různé stáže. Na škole každou chvíli přednáší zahraniční architekti, o problémech se diskutuje, nikoli mlčí, je to prostě jiné, svobodné. Hodně tomu všemu napomáhají moderní technologie, hlavně internet je neocenitelný.“ Na otázku po efektech těchto proměn nicméně pedagog Aulický odpovídá střízlivě: „Nový systém, založený na počtu kreditů (body za složené zkoušky a ateliérové práce - pozn. red.), je možná někdy až příliš volný a z hlediska výuky leckdy i nepraktický. Tak se například stává, že student či studentka po čtyřech letech studia dělají znovu přijímací zkoušky, protože 'neudělali matyku'. Pevnější pravidla, jaká na školách vládla dříve, nebyla v tomto směru tak úplně nepozitivní.“

Studentům může Václav Aulický předat nejen své architektonické know-how, ale i velmi košaté zkušenosti z oblasti, která je pro architektky velmi významná: vztahů mezi nimi a společností. „V tomto směru to u nás není v pořádku. Zatímco dříve byl architekt, hlavně jako tvůrce nevzhledných panelových sídlišť, vnímán za jakousi součást aparátu komunistického režimu, dnes ho zase většina veřejnosti pokládá za pouhého prostituta developerů,“ tvrdí V. Aulický a dodává: „Společnost je v tomto ohledu v trochu schizoidním stavu. Na jedné straně podnikání včetně developmentu odmítá a permanentně kritizuje, na druhé straně produkty těchto pro ni zavrženíhodných činností chce a žádá.“

Neuspokojivý stav relace architekt - společnost je patrný i na chodu a rázu veřejných diskusí. Jak už bylo řečeno, V. Aulický je zažil ve starých i nových poměrech. Zatímco před rokem 1989 měly značně dietní

rozměry, nyní je k nim podle něj naopak prostor možná až trochu velký: „Legislativa je poněkud neurčitá. Do územního a stavebního řízení může vstoupit víceméně každý. A nenamlouvejme si, že všichni jsou vedeni ušlechtilými pohnutkami. Často jde o vydírání, konkurenční boj či pouhé osobní ambice.“

Architektura, projekce, svého druhu politika a v neposlední řadě i evidentní schopnost realizovat své záměry - to vše se v případě Václav Aulického váže ke společnosti Spojprojekt. Před rokem 1989 pod její hlavičkou navrhoval a prosazoval své „spojové“ opusy (většinou šlo o objekty pro telekomunikace), po privatizaci zase hlavně administrativní objekty (vedle staveb pro pankráckou City je to například budova České pojišťovny a Polygon House opět na Pankráci, Anděl Media Centrum na Smíchově či Diamond Point na Těšnově). Donedávna byl i jedním z podílníků Spojprojektu. „Já a další mí společníci z, řekněme, důchodové generace jsme se rozhodli prodat své podíly jednomu z mladších kolegů,“ komentuje V. Aulický své podnikatelské aktivity, respektive jejich konec. Pankrác tak na své cestě do dejvické ČVUT opouští i tímto způsobem.

7, 8, 9, 10

Foto Radovan Boček, Jiří Pištěk a Václav Aulický

1. Televizní vysílač Praha - město v Mahlerových sadech na Žižkově (Aulický)
2. Tranzitní telefonní ústředna v Hradci Králové (Aulický, Eisenreich, Malátek)
3. Provozní budova České televize na Kavčích horách v Praze 4 (Aulický, Dohnal, Slavíček)
4. Anděl Park Smíchov - Anděl Media Centrum (Aulický, Papp, Vít)
5. Polygon House v Praze 4 Na Pankráci (Aulický, Kousal, Papp, Lajksner)
6. Budova České pojišťovny a PPF v Praze 4 Na Pankráci (Aulický, Pappová)
7. City Tower v Praze 4 Na Pankráci (Richard Meier&Partners, spolupráce Aulický, Papp) a City Empiria (Aulický, Sova)
8. Dostavba areálu Empiria - City Deco a City Element v Praze 4 Na Pankráci (Aulický, spolupráce Herold, Mikule)
9. Diamond Point na Těšnově v Praze 8 (Aulický, Pappová)
10. Areál Transitního plynovodu, FMPE a SOF na Vinohradech v Praze 2 (Aulický, Eisenreich, Malátek, Loos)

30.04.2009 09:11, SF / Petr Bým